

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Центр наукових досліджень та викладання іноземних мов

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Центру наукових досліджень
та викладання іноземних мов НАН України
к.філол.н., доцент
ЖАЛАЙ В.Я.

«24» жовтня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 01 ННД

**«Іноземна мова професійного спрямування для підготовки
аспірантів до рівня загальноєвропейського стандарту володіння
мовою С1»**

спеціальності «Філологія»

третього освітнього (освітньо-наукового) рівня
вищої освіти – доктора філософії

Київ – 2019

Розробники:

д.філол.н., проф. О.М. Ільченко

к.філол.н., доц. В.Я. Жалай

к.філол.н., доц. А.Ф. Пархоменко

к.філол.н., ст. викл. Н.Г. Кравченко

к.філол.н., доц. Т.М. Миронюк

к.філол.н., ст. викл. З.Б. Шелковнікова

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні Вченої ради Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов НАН України
Протокол № 8 від 24 жовтня 2019 р.

1. Загальні відомості

Найменування показників	Характеристика дисципліни за денною формою навчання
Вид дисципліни	Навчальна
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська, англійська, німецька, французька
Загальний обсяг кредитів / годин	8/240
Курс	1
Семестр	1,2
Кількість змістових модулів з розподілом:	4
Обсяг кредитів	8
Обсяг годин, в тому числі:	240
Лекції	8
Практичні заняття	200
Самостійна робота	32
Форма підсумкового контролю	Іспит

2. Мета, завдання та очікувані результати навчальної дисципліни

Робоча навчальна програма з курсу ОК 01 ННД.01 «Іноземна мова професійного спрямування для підготовки аспірантів до рівня загальноєвропейського стандарту володіння мовою С1» є нормативним документом, який розроблено на основі освітньо-наукової програми (затверджена Вченою радою ЦНДВІМ НАН України, протокол № 8 від 24 жовтня 2019 року) підготовки здобувачів третього рівня відповідно до навчального плану спеціальності «Філологія».

Метою курсу ННД.01 «Іноземна мова професійного спрямування для підготовки аспірантів до рівня загальноєвропейського стандарту володіння мовою С1» є розвиток мовленнєвих компетентностей, які відповідають рівню досвідченого користувача іноземної мови С1, а саме, формування навичок і вмінь, які забезпечують необхідне для науковця вільне розуміння усних і письмових наукових текстів, а також вільне та ефективно висловлення і спілкування як на науково-академічні теми, так і на загальні / повсякденні теми в усній та письмовій формах.

Вимоги до знань та вмінь

Знати:

- базові поняття та категорії граматики, лексикології та стилістики іноземної мови, зокрема граматичних структур, синтаксичної організації наукового тексту;
- широкий діапазон словникового запасу (у т.ч. термінології) науково-академічного та професійного характеру, жанри та основні риторичні фігури й етикетні особливості наукового дискурсу;

- структурні, змістові та риторичні риси іншомовних текстів різних жанрів, принципи пошуку головних ідей та ключових слів;
- принципи організації та структурування іншомовного наукового писемного тексту - параграфи, заголовки, засоби когезії та когерентності (логічні конектори тощо);
- принципи переглядового та глибинного читання фахових і загальнонаукових текстів, виявлення головної ідеї тексту та ключових слів;
- способи пошуку імплікацій та підтексту;
- основні принципи та способи й методи усного та письмового перекладу у професійній сфері з іноземної мови на рідну та навпаки;
- принципи тлумачення даних;
- укладання анотації, написання тез конференцій, підготовка стендових доповідей, наукових статей різних жанрів, доповідей, резюме/CV та супровідних листів, есеїв, подань на грант(и);
- основи практичної фонетики іноземних мов для правильної вимови;
- принципи глобального та детального аудіювання;
- особливості монологічного та діалогічного мовлення (специфіку розпитування та пошуку інформації, відповідей на запитання, контраргументації, коментування тощо, основи публічного виступу (презентації, лекції тощо), етикет усного спілкування відповідною іноземною мовою).

Вміти:

- читати фахові та загальнонаукові тексти
  - 1) шляхом швидкого перегляду великого масиву інформації іноземною мовою та
  - 2) з метою глибинного розуміння підтексту та імплікацій;
- шукати і знаходити певну інформацію у тексті і виділяти головні теми та ідеї;
- розуміти головну ідею тексту;
- визначати ключові слова та поняття наукової праці;
- структурувати іншомовний писемний текст (параграфи, заголовки, використовуючи засоби когезії та когерентності, як-от: засоби зв'язку (логічні конектори) тощо;
- детально розуміти складні тексти науково-академічного характеру, як безпосередньо пов'язані зі сферою науково-дослідницької роботи аспіранта, так і пов'язані з іншими науковими сферами;
- розуміти і вирізняти особливості різних жанрів текстів у культурно-мовному контексті, що вивчається (наукова і науково-популярна статті,

звіт, рецензія, резюме, анотація, стендова доповідь, опис експериментів і схем, кореспонденція, блог, Інтернет-форум, інструкції тощо);

- перекладати з іноземної мови на українську та навпаки з урахуванням особливостей системно-структурної будови обох мов, граматичних і лексичних трансформацій, жанрової та фахової специфіки;
- здійснювати усний і письмовий переклад з іноземної мови, використовуючи знання таких методів і способів перекладу як аналоги, перекладацькі трансформації, компенсація втрат, багатозначність слів, псевдо-друзі перекладача, термінологія рідною мовою тощо;
- редагувати іншомовні наукові тексти різних жанрів;
- трансформувати графічну інформацію у словесну (опис таблиць, графіків, схем, процесів тощо), тлумачити та порівнювати таблиці, графіки й схеми;
- ефективно користуватися логічними сполучниками (конекторами);
- організувати текст як послідовність абзаців;
- коректно наводити цитати;
- правильно укладати бібліографію;
- писати резюме/CV і супровідний лист згідно з усталеними правилами, які існують у відповідній країні (країнах) вивчення іноземної мови;
- писати іноземною мовою анотації і резюме;
- писати іноземною мовою тези конференцій;
- створювати стендові доповіді;
- продукувати якісні наукові статті різних жанрів у сукупності таких їх складників як огляд літератури, вступ і висновки, матеріал і методи дослідження, експеримент чи польові дослідження, результати дослідження (а також анотацію та подяку як компоненти статті) та грамотно їх оформлювати;
- писати іноземною мовою аргументативні есеї, пропозиції/подання на грант(и) з тематики дослідження;
- ефективно сприймати інформацію на слух, розуміти у цілому та детально:
  - розгорнуті монологічні висловлювання носіїв мови, як пов'язаних безпосередньо зі сферою науково-дослідницької роботи аспіранта, так і пов'язаних з іншими сферами науки і суспільного життя;

- діалогічне мовлення, включно з вмінням слідувати за дискусією, обміном інформацією, обговоренням процесів, проблем і результатів дослідження тощо;
- розуміти автентичний матеріал з мовцями, які мають різні акценти;
- вести діалог іноземною мовою як на теми загального, так і науково-академічного характеру. При цьому наголос робиться як на вмінні спілкуватися з носіями мови, враховуючи іншу мовленнєву поведінку і культуру, так і вміння отримувати потрібну інформацію у розмові, підсумовувати інформацію, дискутувати, конструктивно критикувати і реагувати на зауваження, висловлювати іншу, відмінну точку зору, аргументувати свою позицію чи бачення предмета дискусії тощо;
- висловлювати думки у монологічній формі;
- виступати з презентацією перед аудиторією, причому аспірант має усно обґрунтувати вибір теми, контекст проблематики та цілі дослідження, матеріал, методи і напрямки дослідження, очікувані результати тощо, спираючись на візуальний ряд у форматі PowerPoint;
- правильно вимовляти слова іноземною мовою та адекватно інтонувати усні висловлювання.

Завдання навчальної дисципліни ННД.01 «Іноземна мова професійного спрямування для підготовки аспірантів до рівня загальноєвропейського стандарту володіння мовою С1» полягає у формуванні та набуття **таких компетентностей**:

Загальні компетентності: ЗК 1–10, 12 (відповідно до переліку загальних компетентностей ОНП).

Фахові компетентності: ФК 1-8, 11-27 (відповідно до переліку фахових компетентностей ОНП).

Програмні результати навчання ПРН 1.2, 1.3, 1.5, 2.1, 2.2, 2.6, 2.7, 2.9, 3.1-3.4, 4.1, 4.3, 4.4. (відповідно до переліку програмних результатів навчання ОНП).

3. Зміст навчальної дисципліни

3.1. Тематичний план навчальної дисципліни

Модуль	Кількість кредитів ЄКТС
1. «Літературна мова та науковий дискурс: спільне і відмінне»	2
2. «Читання наукового тексту»	2
3. «Науково-академічне письмо»	2
4. «Аудіювання та усне мовлення (монологічне та діалогічне)»	2
Загалом	8

3.2. Види навчальних занять

3.2.1. Модуль № 1

3.2.1.1. Лекційні заняття, їх тематика та обсяг

№	Назва	Обсяг навчальних занять (год.)	
		Лекції	Самостійна робота
	Модуль №1 "Літературна мова та науковий дискурс: спільне і відмінне"		
1.	Лінгвокультурні характеристики наукових дискурсів української, англійської, німецької та французької мов. Поняття "інтелектуального стилю."	1	2
2.	Переклад фахових текстів. Перекладацька еквівалентність та перекладацькі трансформації. Редагування наукових перекладів.	1	2
Усього за модулем № 1		2	4

3.2.1.2. Практичні заняття, їх тематика та обсяг

№	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)
		Заняття
	Модуль № 1 "Літературна мова та науковий дискурс: спільне і відмінне"	
1.	Наукова та літературна мова: граматики, стиль, вокабуляр. Синоніми, антоніми. Омоніми, пароніми. Контекст, багатозначні слова та псевдо-друзі перекладача.	3
2.	Огляд артиклів та їх вживання. Переклад артиклів.	2
3.	Мовні засоби вираження кількості. Запозичення при утворенні множини.	4

4.	Неправильні дієслова.	2
5.	Лінеарність та дигресивність. Компресія. Логічні конектори.	4
6.	Заперечення. Особливості його перекладу. Імпліцитне заперечення у мові науки.	2
7.	Порівняння та протиставлення. Імплікації.	2
8.	Передача додаткової інформації. Імплікації.	2
9.	Огляд системи часів. Узгодження часів. Переклад часових форм дієслів.	4
10.	Пасив та актив та їх переклад. Імплікації.	4
11.	Авторське “я” у мові науки та “політично коректна” мова. Їх відтворення українською мовою.	2
12.	Висловлення ймовірності. Модальні дієслова та їх еквіваленти. Модальність у мові науки та у загальнонародній мові. Імплікації.	4
13.	Огляд безособових форм дієслова. Дієприкметник та інфінітив. Типові конструкції та звороти мови науки.	6
14.	Умовний спосіб дієслова. Форми та вживання.	2
15.	Емфаза та способи її перекладу. Метафора у мові науки. Гумор у науковому дискурсі.	3
16.	Словотвір. Суфікси та префікси, їх переклад українською мовою.	2
17.	Неологізми наукового дискурсу та їх відтворення українською мовою.	2
18.	Науковий та професійний сленг.	2
19.	Поточна контрольна робота.	1
20.	Модульна контрольна робота № 1.	1
	Усього за модулем № 1	54

3.2.2. Модуль № 2

3.2.2.1. Лекційні заняття, їх тематика та обсяг

№	Назва	Обсяг навчальних занять (год.)	
		Лекції	Самостійна робота
	Модуль №2 "Читання наукового тексту"		
1.	Особливості жанрів сучасного наукового дискурсу.	1	2
2.	Шляхи до ефективного розуміння прочитаного. Глибинне розуміння тексту: підтекст та імплікації.	1	2
	Усього за модулем № 2	2	4

3.2.2.2 Практичні заняття, їх тематика та обсяг

№	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)
		Заняття
	Модуль № 2 "Читання наукового тексту"	
1.	Читання: ознайомлювальне, оглядове, прогностичне. Швидкий перегляд великих за обсягом наукових текстів. Розуміння структурованих текстів.	4
2.	Ключові слова тексту.	3
3.	Розпізнавання підтексту та імплікацій.	2
4.	Абзаци (параграфи), заголовки, засоби когезії та когерентності (логічні конектори тощо).	3
5.	Практика вибору однієї відповіді з багатьох варіантів як метод перевірки розуміння тексту. Практика пошуку адекватних назв для абзаців як метод перевірки розуміння тексту. Практика відповідей <i>Так/Ні/Не дано</i> як метод перевірки розуміння тексту. Практика заповнення пропусків як метод перевірки розуміння тексту.	5
6.	Поняття інтертекстуальності. Плагіат. Особливості цитування. Порівняння перехресних посилань.	4

7.	Розуміння текстів, які представляють різні думки чи теорії.	2
8.	Розуміння різних типів анотацій, резюме та наукових пропозицій.	3
9.	Розуміння різних типів анотацій і пов'язаних статей.	3
10.	Розуміння таких частин статті, як: вступ, результати, обговорення і висновки.	2
11.	Візуально-риторичні засоби наукового дискурсу.	3
12.	Тлумачення таблиць, графіків, схем тощо.	2
13.	Розуміння описових текстів і звітів, які ілюструють графічну інформацію (включно зі стендовим звітом).	3
14.	Читання блогів і текстів на наукових інтернет-форумах.	2
15.	Читання наукової кореспонденції.	3
16.	Порівняння статей і тез конференцій, власне наукових і науково-популярних статей.	2
17.	Специфіка звітів та рецензій.	3
18.	Специфіка резюме та анотацій, стендових доповідей, кейсів.	3
19.	Поточна контрольна робота.	1
20.	Модульна контрольна робота № 2.	1
	Усього за модулем № 2	54

3.2.3. Модуль № 3

3.2.3.1. Лекційні заняття, їх тематика та обсяг

№	Назва	Обсяг навчальних занять (год.)	
		Лекції	Самостійна робота
	Модуль № 3 "Науково-академічне письмо"		
1.	Писемний науковий дискурс: жанри, структура, аргументація, риторика, етикет.	1	6
2.	Редагування наукових текстів.	1	6
	Усього за модулем №3	2	12

3.2.3.2 Практичні заняття, їх тематика та обсяг

№	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)
		Заняття
	Модуль № 3 "Науково-академічне письмо"	
1.	Жанрове розмаїття писемного наукового дискурсу.	2
2.	Текст як послідовність абзаців. Заголовки і підзаголовки.	2
3.	Логічні сполучники (конектори). Засоби орієнтації аудиторії щодо загальної побудови тексту.	2
4.	Інтертекстуальність та плагіат. Коректне цитування. Способи посилання на джерела і цитати.	2
5.	Укладання огляду прочитаної літератури та бібліографії.	3
6.	Елементи наукової аргументації (за С.Тулміном). Типи есеїв.	2
7.	Стислий виклад змісту тексту. Написання анотації до статті (у т.ч. на основі рекомендацій та обмеження на кількість слів).	6
8.	Описи, класифікації, дефініції, приклади, кейси у науковому дискурсі: що і як.	3
9.	Написання вступу, результатів, обговорення та висновків статті. Опис методів та матеріалів наукового дослідження. Структура (модель) вступу за Д. Свейлзом.	6
10.	Переведення графічної інформації у словесну (опис таблиць, графіків, схем, процесів тощо). Тлумачення і порівняння таблиць, графіків, схем. Укладання графіку, таблиці чи стендового звіту (доповіді), пов'язаних із власним дослідженням. Опис експерименту, графіка чи процесу.	3
11.	Короткий виклад наукової пропозиції/подання на грант.	2
12.	Укладання резюме. Написання мотиваційного листа.	2

13.	Огляд способів організації довгих виступів і письмових текстів в залежності від ситуації, адресата, способу комунікації та інших чинників. Етикет писемної наукової комунікації.	3
14.	Письмова участь у наукових форумах та блогах в Інтернеті.	2
15.	Поточна контрольна робота.	1
16.	Модульна контрольна робота № 3 Написання есея з аргументацією “за” і “проти” на задану тему.	1
Усього за модулем №3		42

3.2.3.3. Самостійна робота аспіранта, її зміст та обсяг

№	Модуль № 3 "Науково-академічне письмо" Зміст самостійної роботи аспіранта	Обсяг самостійної роботи (год.)
1.	Написання іноземною мовою • анотації / статті / наукової пропозиції за тематикою дослідження або подання на науковий грант; • письмової рецензії на прочитану книгу або серію статей за темою дисертації.	4
Усього за модулем № 3		4

3.2.4. Модуль № 4

3.2.4.1. Лекційні заняття, їх тематика та обсяг

№	Назва	Обсяг навчальних занять (год.)	
		Лекції	Самостійна робота
Модуль № 4 "Аудіювання та усне мовлення (монологічне та діалогічне)"			
1.	Аудіювання та говоріння: два боки однієї медалі. Специфіка монологічного та діалогічного мовлення, усного наукового та повсякденного спілкування.	1	4
2.	Публічні промови та наукові доповіді на конференціях: ключі до успіху.	1	2
Усього за модулем № 4		2	6

3.2.4.2 Практичні заняття, їх тематика та обсяг

№	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)
		Заняття
	Модуль № 4 "Аудіювання та усне мовлення (монологічне та діалогічне)"	
1.	Корективний фонетичний експрес-курс.	5
2.	Рівні розуміння аудіотексту • буквальне (поверхове) значення • глибинне ситуативне значення Розуміння основної ідеї.	4
3	Аудіювання: слів, фраз, надфразових єдностей, мікродіалогів, коротких та розлогих текстів. Практика вибору однієї відповіді з багатьох варіантів як метод перевірки розуміння прослуханого тексту. Заповнення пропусків в таблицях і графіках під час слухання як метод перевірки розуміння прослуханого тексту. Практика відповідей <i>Так/Ні/Не дано</i> як метод перевірки розуміння прослуханого тексту.	7
4.	Слухання і розуміння розповідей мовців про їхні освіту, професійний досвід і майбутні плани.	3
5.	Слухання мовців, які представляють свої результати та їхню обґрунтованість. Слухання порад і коментарів щодо написання вступу, результатів, дискусії та висновків статті. Слухання мовців, які обговорюють анотації, написані для різних цілей.	2
6.	Слухання порад експертів щодо вимог до гарної презентації. Слухання (і перегляд) презентацій різних мовців з наукової тематики в засобах масової інформації та коментарів щодо них. Слухання коротких дискусій, в яких мовці обґрунтовують власну точку зору.	4

7.	Слухання мовців, які описують предмети та пояснюють процеси, графіки чи стендові доповіді.	4
8.	Розповідь про свої освіту, професійний досвід, навички та інтереси. Вживання засобів орієнтування аудиторії щодо загальної побудови виступу. Підготована розповідь (усна презентація) про власне наукове дослідження і участь в обговоренні презентацій інших аспірантів. Вживання засобів орієнтування аудиторії щодо загальної побудови виступу.	5
9.	Порівняння різних думок. Аргументоване обґрунтування власної думки. Представлення власного графіку, таблиці чи стендової доповіді.	5
10.	Представлення і пояснення наукової теми експерту з іншої наукової сфери чи неспеціалісту. Вживання засобів орієнтування аудиторії щодо загальної побудови виступу.	4
11.	Обговорення різних суперечливих наукових проблем (у форматі опозиції: один мовець аргументує “за”, а інший аргументує “проти”).	5
12.	Поточна контрольна робота	1
13.	Модульна контрольна робота №4	1
	Усього за модулем № 4	50

3.2.4.3. Самостійна робота аспіранта, її зміст та обсяг

№	Модуль № 4 "Аудіювання та усне мовлення (монологічне та діалогічне)" Зміст самостійної роботи аспіранта	Обсяг самостійної роботи (год.)
1.	Підготовка усної презентації про власне дослідження (у форматі PowerPoint)	2
	Усього за модулем № 4	2

3.3. Загальний обсяг курсу

Загальний обсяг лекційних занять (год.)	Загальний обсяг практичних занять (год.)	Загальний обсяг самостійної роботи (год.)
8	200	32

4. Структура навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни містить **чотири навчальні модулі** та передбачає виконання таких **видів робіт**:

- практичні заняття;
- лекції;
- консультації;
- поточне (проміжне) та підсумкове тестування;
- підготовка іноземною мовою усної презентації з теми та завдань дослідження (за допомогою PowerPoint);
- написання іноземною мовою статті чи наукової пропозиції за тематикою дослідження або подання на науковий грант;
- письмова рецензія іноземною мовою на прочитану книгу або серію статей за темою дисертації;
- підготовка термінологічного словника-мінімуму та документації до іспиту.

5. Рейтингова система оцінювання

Оцінювання окремих видів виконаної аспірантом навчальної роботи і набутих знань та умінь здійснюється в балах відповідно до таблиці 1:

Таблиця 1

Модуль 1	
Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Написання тесту за лекціями	10
Ведення термінологічного словника	60
Виконання поточних тестів (2x10)	20
<i>Аспірант допускається до модульної контрольної роботи за умови наявності 60 балів</i>	
Виконання модульної контрольної роботи	10
Підсумкова семестрова модульна рейтингова оцінка	100
Модуль 2	
Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Написання тесту за лекціями	10
Ведення термінологічного словника	60
Виконання поточних тестів (2x10)	20

<i>Аспірант допускається до модульної контрольної роботи за умови наявності 60 балів</i>	
Виконання модульної контрольної роботи	10
Підсумкова семестрова модульна рейтингова оцінка	100

Модуль 3	
Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Написання тесту за лекціями	10
Написання наукової статті	35
Письмова рецензія іноземною мовою на прочитану книгу або серію статей за темою дисертації	35
Виконання поточних тестів (1x10)	10
<i>Аспірант допускається до модульної контрольної роботи за умови наявності 60 балів</i>	
Виконання модульної контрольної роботи	10
Підсумкова семестрова модульна рейтингова оцінка	100

Модуль 4	
Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Написання тесту за лекціями	10
Усна презентація теми і завдань дослідження іноземною мовою (за допомогою PowerPoint).	70
Виконання поточних тестів (1x10)	10
<i>Аспірант допускається до модульної контрольної роботи за умови наявності 60 балів</i>	
Виконання модульної контрольної роботи	10
Підсумкова семестрова модульна рейтингова оцінка	100

Шкала оцінок

Рейтингова оцінка	Відсоток максимального балу за всі види навчальної діяльності	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

**6. Зразки тестів для кінцевого іспиту
(перевірка поглибленого курсу граматики та
читання й інтерпретації наукових текстів)**

Test

1. Read the passage and answer the questions that follow

Oil and water are two liquids that are immiscible, meaning they will not mix together. Why does oil not mix well with water? There is a perfectly good explanation for why oil and water do not mix. It all comes down to chemistry. We know that water mixes well with water. If you add hot water to cold water, you soon have lukewarm water. Alcohol, too, mixes well with water. Alcohol and water are quite similar. Water is composed of oxygen and hydrogen, whereas alcohol is composed of oxygen, hydrogen, and carbon. Why do oil and water not mix well? The reason is that they are not similar. The molecules of water, that is, the tiny pieces of water that include oxygen and hydrogen, are very small, whereas the molecules of oil are, by comparison, enormous and very different in their composition. Liquids tend to be immiscible when the force of attraction between the molecules of the same liquid is greater than the force of attraction between the two different liquids. Water (H₂O) is a small molecule with a slightly positive charge on the hydrogen (H) end, and a slightly negative charge on the oxygen (O) end. Called a polar molecule, the negative poles on each water molecule are attracted to the positive poles on other water molecules, and as a result, they knit tightly together with hydrogen bonds. As for oil, it is a non-polar chemical. Since the atoms in the fatty acids in oil share their electrons nicely, they (usually) have no charge, or at least not enough to make the whole molecule polar. Given their lack of positive or negative charge, they are not attracted to a polar molecule like water.

1. Water molecules include -
  - a. oxygen and hydrogen.
  - b. oxygen, hydrogen, and carbon.
  - c. tiny pieces of water.
  - d. both hot and cold molecules.

2. The molecules of alcohol -
  - a. are enormous.
  - b. are similar to oil.
  - c. mix well with water.
  - d. contain only oxygen and hydrogen.

3. Oil and water do not mix well because -
  - a. they are similar in composition.
  - b. water has big molecules.
  - c. they are both composed of oxygen and hydrogen.
  - d. their molecules are very different.

4. A molecule of water is -
  1. bigger than a molecule of oil

- 2. composed of oxygen, hydrogen, and carbon.
- 3. similar to a molecule of oil.
- 4. very small

5. The underlined word they refers to:

- a. the positive poles
- b. the negative poles
- c. other water molecules
- d. none of the above

6. The underlined word soon could best be replaced by which of the following:

- a. in the distant
- b. right now
- c. in the near future
- d. of late

7. The underlined word too could best be replaced by which of the following:

- a. versus
- b. also
- c. although
- d. though

8. The underlined word similar could best be replaced by which of the following:

- a. the same as
- b. different
- c. the same
- d. not the same

9. The underlined phrase composed of could best be replaced by which of the following:

- a. made out of
- b. deconstructed
- c. applied to
- d. explained

10. The underlined word whereas could best be replaced by which of the following:

- a. what
- b. when
- c. where
- d. while

11. The underlined word tiny could best be replaced by which of the following:

- a. minute
- b. true
- c. large
- d. fine

12. The underlined word very could best be replaced by which of the following:

- a. not so
- b. extremely
- c. somewhat
- d. safely

13. The underlined word enormous could best be replaced by which of the following:

- a. huge
- b. easy
- c. elegant
- d. infinitesimal

14. The underlined word composition could best be replaced by which of the following:

- a. essay
- b. writing
- c. structure
- d. music

15. The underlined word Since could best be replaced by which of the following:

- a. Because of
- b. Cause
- c. When
- d. Because

II. Complete the following sentences

16. _____ the amount of antibiotics used in general is one of the strategies to improve the antibacterial-resistance problem.

- a. Decreased
- b. Decreasing
- c. To decrease
- d. When decreasing

17. They appear to process pitch perception _____ we do.

- a. same way
- b. the same way
- c. and the same way
- d. in the same way

18. So what's the point of trying _____ some changes now?

- a. to make
- b. make
- c. making
- d. makes

19. _____ say experts, employees and managers should spend some time working together and getting to know each other face to face.

- a. Ideal
- b. Ideally
- c. Ideals
- d. Ideally,

20. Over the last 20 years there's been a massive growth in the number of protected areas, _____ in the marine realm _____ the terrestrial realm.
 a. either... or   b. as... as   c. so... as   d. both ... and
21. What _____ good scientific and academic writing all about?
 a. are   b. is   c. were   d. be
22. Supercomputers are _____ to affect many areas
 a. continuing   b. continue   c. continued   d. continues
23. Get started _____ your e-mail address
 a. by adding   b. adding   c. added   d. addition
24. We appreciate _____ feedback.
 a. you're   b. you   c. your   d. yours
25. There are _____ many things to do.
 a. such   b. the   c. a   d. so

Test

1. Read the passage and answer the questions that follow

The term “social software” has been around for more than a decade, though not always with the meaning that is now evolving (it seems to have first been used in the early 1990s as the name of a software company). In the last year or so it has become a buzzword. Some use it as a term for any computer software that supports group communications across networks. In that sense, it encompasses chat rooms, mailing lists, weblogs (blogs), and more. Others would like to limit it to newer software in which the emphasis is on the community, not on the technology that makes it possible, and which is adaptable to the ways in which people want to interact. Proponents see possibilities in education, health, politics, and other areas. Some newspapers and media groups, such as the BBC, are keen to see the traditional one-way process of journalism become a dialogue and want to use the software to build communities. It's as yet unclear what these systems will look like in practice – some critics worry there's too much talk and not enough action.

1. The passage is about
  - a. Hardware and software
  - b. Special kind of software
  - c. Software and freeware
  - d. Outdated software

2. According to the passage,
  - a. Group communication is becoming more and more popular
  - b. Newspapers are not interested in group communication
  - c. Communities are not interested in group communication
  - d. Traditional journalism welcomes dialogue and group communication

3. It can be inferred from the passage that the very term “social software”
  - a. is not that new
  - b. is a new word

- c. appeared many decades ago
  - d. will not be popular soon
4. The term “social software” meaning “software that supports group communications across networks”
- a. gained popularity only recently
  - b. has always been popular
  - c. was introduced 10 years ago
  - d. will be used within the coming 10 years or so
5. The underlined phrase such as is used to
- a. emphasize the previous statement
  - b. compare or contrast ideas
  - c. provide an example
  - d. add an idea
6. The underlined word decade could best be replaced by which of the following:
- a. 10 days
  - b. 10 months
  - c. 10 hours
  - d. 10 years
7. The underlined word though could best be replaced by which of the following:
- a. also
  - b. although
  - c. as well
  - d. as well as
8. The underlined word evolving could best be replaced by which of the following:
- a. agreeing completely
  - b. encompassing
  - c. developing gradually
  - d. disappearing quickly
9. The underlined word use could best be replaced by which of the following:
- a. employ
  - b. discuss
  - c. claim
  - d. choose
10. The underlined word sense could best be replaced by which of the following:
- a. area
  - b. detail
  - c. asset
  - d. meaning
11. The underlined word encompasses could best be replaced by which of the following:
- a. comprises
  - b. directs
  - c. reviews
  - d. disintegrates
12. The underlined word emphasis best be replaced by which of the following:
- a. alternative
  - b. amusement
  - c. attribute
  - d. attention
13. The underlined word interact could best be replaced by which of the following:
- a. argue
  - b. communicate
  - c. develop
  - d. think
14. The underlined word proponents could best be replaced by which of the following:
- a. adjustments
  - b. advisors
  - c. agents
  - d. advocates
15. The underlined phrase as yet could best be replaced by which of the following:
- a. up to this moment
  - b. in the future
  - c. some time later
  - d. as usual

II. Complete the following sentences:

16. How _____ people are there?
- a. much
  - b. lots
  - c. many
  - d. a lot of
17. I'm fond _____ reading.

- a. of   b. in   c. for   d. at
18. We don't need _____ instructions.
- a. any   b. a   c. an   d. some
19. They _____ in music.
- a. are interesting   b. is interested   c. are interested   d. interesting
20. She has a good knowledge _____ English.
- a. in   b. for   c. on   d. of
21. Some people will _____ disagree with us.
- a. probability   b. improbable   c. probable   d. probably
22. I know Alex has a different point _____ view.
- a. in   b. of   c. for   d. at
23. How they _____ work?
- a. seems   b. seems to   c. seem   d. seem to
24. It is _____ of steel.
- a. to make   b. make   c. made   d. making
25. Little _____ we know.
- a. did   b. does   c. doing   d. to do

7. Рекомендована література

7.1. Англійська мова. Основна література

1. Pichenko O. The Language of Science = Англійська для науковців. – 4th edition, revised. – К.: «Едельвейс», 2019.
2. Калюжна В.В., Букреева О.Й. (2004). English opens many doors. Английский научный текст: Понимание. Интерпретация. Перевод. – Учеб. пособ. по англ. яз. – К.: 2004.
3. Карабан В.І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової та технічної літератури на українську мову. Част.1 (Граматичні труднощі). – К.: Політична думка, 1997.
4. Карабан В.І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової та технічної літератури на українську мову. Част.2 (Термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі). – К.: Політична думка, 1997.
5. Яхонтова Т.В. Основи англомовного наукового письма = English Academic Writing for Students and Researchers: Навч. посібник для студентів, аспірантів і науковців. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002.
6. Murphy R. English Grammar in Use. - Cambridge University Press, 2019.

Допоміжна література

7. Armer T. Cambridge English for scientists. – Cambridge: Cambridge University Press, 2011.
8. Common European framework of reference for languages: Learning, teaching, assessment. Language policy unit, Strasbourg. Online: www.coe.int/lang-CEFR 2018.

9. Darian S. Understanding the Language of Science. – University of Texas Press, 2003.
10. Darian S., Ilchenko O. IMPACT: Writing for Business, Technology and Science. – 2nd edition (revised). – K.: Akadempriodyka, 2012.
11. Davis M. Scientific papers and presentations. – San Diego: Academic Press, 1997.
12. Eskey F. Tech Talk. Better English through reading in science and technology. – Ann Arbor: The University of Michigan Press, 2005.
13. Glasman-Deal H. Science Research Writing: A Guide for Non-Native Speakers of English. - Imperial College Press, 2009. Hewings M. Advanced Grammar in Use. – Cambridge University Press, 2013.
14. Ilchenko O. International Communication: Science, Technology, Education, Journalism (English-Ukrainian-Russian Dictionary): Англо-українсько-російський словник міжнародної комунікації: наука, техніка, освіта, журналістика (за загальною редакцією к.філол.н., доц. Жалая В.Я.). – К.: «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2019. – 632 с.
15. Wallwork A. English for Writing Research Papers. – Springer, 2011.
16. Wallwork A. English for Research: Usage, Style, and Grammar. - Springer, 2015.
17. Wallwork A. English for Academic Correspondence (English for Academic Research). – Springer, 2016.
18. Zinsser W. On Writing Well, 30th Anniversary Edition: The Classic Guide to Writing Nonfiction. - Harper Perennial, 2006.
19. Курс английского языка для аспирантов и научных работников / Шахова Н.И., Рейнгольд В.Г., Салистра В.И., Басс Э.М., Дезен Н.Б. и др. – 2-е изд., перераб. – М.: Наука, 1993. – 283 с.

7.2. Німецька мова. Основна література

1. Бориско Н. Ф. Deutsch für Fortgeschrittene Niveau C. – К.: ООО «ИП Логос-М», 2010. – 528 с.

Допоміжна література

2. Deutsch : Mittel zur Entwicklung der Sprechfertigkeiten für Aspiranten, Magistranden und wissenschaftliche Mitarbeiter / сост. О. М. Зюзенкова [и др.]. – Мн. : БГУИР, 2009. - 82 с.
3. Dreyer H., Schmitt R. Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik. – Max Hueber Verlag, 2001. – 370 S.
4. GRAMMIS 2.0. Das grammatische Informationssystem des Instituts für deutsche Sprache. Online. <http://hypermedia.ids-mannheim.de/index.html>
5. Prüfungstraining Daf: Goethe-Zertifikat C1. – Übungsbuch mit CDs (2) (German Edition). – Cornelsen Verlag GmbH & Co, 2009.
6. Prüfungstraining Daf: Goethe-Zertifikat B2. – Übungsbuch mit CDs (2) (German Edition). – Cornelsen Verlag GmbH & Co, 2009.

7. Raven S., Buscha A. Erkundungen Deutsch als Fremdsprache. KOMPAKT C1: Integriertes Kurs und Arbeitsbuch. – 2010.
8. Swick E. German Grammar Drills. – McGraw-Hill Education, 2012.
9. Swick E. Practice Makes Perfect: Complete German Grammar, 2011.
10. Themen aktuell 1-3. – Max Hueber Verlag, 2003.
11. Базовий тематичний німецько-український словник / за ред. Карпусь А.К., Кудіної О.Ф. – К.: Ленвіт, 1998.
12. Бориско Н.Ф. Deutsch ohne Probleme: в 2 т. – К.: Логос, 2000. – 480 с.
13. Бочко Г.П., Кудіна О.Ф. Українсько-німецький розмовник. – К.: Освіта, 1998.
14. Паремская Д.А. Практическая грамматика (немецкий язык): учеб. пособие. – Мн.: Высш. шк., 2001. – 350 с.

7.3. Французька мова. Основна література

1. J. Tolas. Le français pour les sciences. Niveau intermédiaire ou avancé. – Presse universitaires de Grenoble, 2004. – 304 p.

Допоміжна література

2. A. Joukovsky. Histoire de l'Ukraine. Paris : Éd. du Dauphin, 1994. – 290 p.
3. V.Chovelon, M. Barthe. Expression et style. Français de perfectionnement. – Presses universitaires de Grenoble, 2002. – 152 p.
4. Ch. Andant, M.-L. Chalaron. À propos. Cahier d'exercices – Presses universitaires de Grenoble, 2005. – 184 p.
5. Ch. Andant, M.-L. Chalaron. À propos. Livre de l'élève – Presses universitaires de Grenoble, 2005. – 176 p.
6. D. Chevalier-Wixler, D. Dupleix, I. Jouette, B. Mègre. Réussir le Dalf . Niveaux C1 et C2 du Cadre européen commun de référence. – Les Éditions Didier, 2007. - 240 p.
7. D. Dupleix, S. Vaillant. Guide officiel d'entraînement au TCF. Test de connaissance du français. – Les éditions Didier, 2010. – 96 p.
8. J.-L. Penfornis. Français.com. Cahier d'exercices. – CLE Interational/VUEF, 2002. – 96 p.
9. J.-L. Penfornis. Français.com. Méthode de français professionnel et des affaires. – CLE Interational/VUEF, 2002. – 168 p.
10. M. Barféty. Expression orale. Niveau 3. Compétences B2. – CLE International / Sejer, 2006. – 128 p.
11. M. Callamand, M. Boularès. Grammaire vivante du français 2. Exercices d'apprentissage. Larousse, FLE, diffusion CLE International, 2007. – 120 p.
12. M. Callamand, M. Boularès. Grammaire vivante du français 3. Exercices d'apprentissage. Larousse, FLE, diffusion CLE International, 2007. – 168 p.

13. M. Dahilo., J.-L. Penfornis, M. Lincoln. Le français de la communication professionnelle. – CLE International, 2001. – 126 p.
14. N. Larger, R. Mimran. Vocabulaire expliqué du français. Niveau intermédiaire. – CLE International/Sejer , 2004. – 288 p.
15. O. Tcherednitchenko, Y. Koval. Théorie et pratique de la traduction. – Kyiv: Lybid, 1995. – 320 p.
16. R. Lescure, S. Chenard, A. Mubanga Beya, V. Bourbon, A. Rausch, P. Vey. Le nouvel entraînez-vous DALF C1/C2. 250 activités. – CLE International, 2007. – 288 p.
17. S. Poisson-Quinton, R. Mimran, M. Mahéo-Le Coadic. Grammaire expliquée du français. – CLE International/VUEF, 2005. – 430 p.
18. S. Poisson-Quinton, R. Mimran, M. Mahéo-Le Coadic. Grammaire expliquée du français. Exercices – CLE International, 2005. – 224 p.
19. S. Poisson-Quinton, R. Mimran. Compréhension écrite. Niveau 4. Compétences B2. – CLE International/Sejer, 2007. – 126 p.
20. S. Pons, G. Karcher, Test d'évaluation de français. 250 activités CLE International, 2006. – 128 p.
21. V. Gautier. Banque-finance.com . - CLE International, 2004. – 96 p.
22. В.Г. Гак, Б.Б. Григорьев. Теория и практика перевода. Французский язык. – М.: «Интердиалект +», 2000. – 456 с.
23. Г.Г. Крючков, В.С. Хлопук, Л.П. Корж, Г.С. Харламова , П.В. Студенець. Поглиблений курс французської мови. – К.: «Вища школа», 2000. – 399 с.
24. Н.К. Гарбовский, О.И. Костикова. Курс устного перевода. Французский язык – русский язык. – М.: Издательство МГУ, 2006. – 304 с.
25. Н.М. Демчик, Міщенко М.Г. Ділова французька мова. – Львів: Видавництво «Новий світ – 2000», 2013 – 225 с.
26. О.В. Максименко. Практикум з техніки перекладу. Французька мова. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. – 109 с.
27. О.В. Максименко. Усний переклад: теорія, вправи, тексти (французька мова).– Вінниця: «Нова книга», 2008. – 168 с.